

FÖRENINGEN FÖR PEDAGOGISK UTVECKLING I SVENSKA MUSEER

Sammanställning av enkätundersökning med frågor om hur situationen kring Covid-19 pandemin påverkat organisation, verksamhet och arbete.

72 personer har svarat på enkäten fördelat på 16 län. Av dessa har 45 titeln Museipedagog, 8 Antikvarie, 8 Intendent, 5 Chef och samordnare samt 6 övriga.

18 svar från stiftelse, 5 regionalt, 17 kommunala, 11 kommun/region, 9 statligt samt 12 övriga fördelat på privat, myndighet, svenska kyrkan och universitet.

Förklara på vilket sätt Covid-19 påverkat din organisation

Flera vittnar om att man har eller har haft helt stängt för publik, med stora omställningar för just den publika verksamheten som följd. Begränsade öppettider, inställda arrangemang och försök till att ställa om till digital verksamhet. Publiken, med störst tonvikt på skolklasser, har försvunnit.

De flesta verkar arbeta hemifrån, helt eller delvis, och enstaka poängterar att arbetsmiljön har blivit sämre. 4 personer svarar att organisationen påverkats lite eller inte alls.

Pandemin tycks ha slagit hårt mot timanställd personal, guider, värdar och receptionspersonal som inte fått in några arbetstillfällen. Men det sker även förändringar för den fasta personalen, ungefär en tredjedel av svaren tar upp permitteringar, omorganiseringar och ändrade arbetsuppgifter, en del även varsel och uppsägningar.

Förklara på vilket sätt Covid-19 påverkat er verksamhet

Nästan alla svarande skriver om att skolvisningar, workshops och övrig programverksamhet har ställts in. Viss verksamhet har ställts om till att hållas utomhus, och viss har ställts om till att kunna genomföras digitalt. Stark nedgång av besökare under vår och höst, med ett uppsving över sommaren.

Under de perioder då museerna har varit öppna har energi lagts på besökarens säkerhet. Man har istället för att ha programverksamhet fokuserat på att besökarna tryggt ska kunna gå på museets utställningar. Mycket hemmajobb, med ett annat fokus. Fortbildning och långsiktig planering mot genomförande av visningar och programpunkter. En respondent uppger att huvudmännen inte tycks förstå att personalen arbetar, även om museet är stängt.

Förklara på vilket sätt Covid-19 påverkat dig i ditt arbete och yrkesroll

Skolor och skolbesök som ställts in påverkar det dagliga arbetet för de som har detta i sin tjänst (merparten av de svarande). Omställningar sker mot digitala visningar, men detta tar tid och upplevs som svårare och mindre stimulerande. Stress över snabba förändringar och direktiv, samt över ökad arbetsbelastning på just digitala satsningar.

Kanske upplever flera en identitetskris i sin roll som pedagoger, då denna roll blir begränsad och måste förändras. Mötet med publiken är inte sig likt då det sker genom en skärm, även om den övergripande inställningen till digitala programpunkter och visningar är positiv.

Bland dem som inte har mötet med skola och besökare som huvuduppgift är förändringen mindre, och bortsett från mycket hemmajobb har man kunnat fortsätta som vanligt.

Hemmajobbet bedöms som både skönt och svårt. Många saknar sina kollegor och gemenskapen på jobbet, men upplever samtidigt att det är lättare att fokusera på vissa arbetsuppgifter.

Har den pedagogiska verksamheten påverkats och i så fall hur

Samtliga har svarat att verksamheten påverkats. Hur mycket och på vilket sätt den pedagogiska verksamheten påverkats har ändrats under pandemins gång och hänger ofta samman med vilka restriktioner som gäller för landet och regionen. De flesta berättar att färre skolor eller inga skolor alls bokat in sig för pedagogiska program vilket många tror beror på hemkommunens rekommendationer till skolorna. På de museum som under pandemins början fortsatte ta emot skolor försökte man hitta lösningar att glesa ut besöken men denna utglesning skedde också naturligt då efterfrågan minskade. En del svarar att de valde att genomföra skolprogram och visningar utomhus istället för inomhus. De flesta museum erbjöd digitala program i form av live-streaming, samtal, förinspelade visningar eller handledningar för skolor att hämta online. Många respondenter berättar om svårigheten att ställa om med kort varsel, att ständigt få nya restriktioner att förhålla sig till, att uppleva att

en inte har tillräcklig kompetens och tid att ställa om till alternativ till fysiska besök.

Ett par vittnar om kottidspermitteringar och uppsägningar samt att pedagoger fått andra uppgifter exempelvis som museivårdar. Flera berättar att man satt stopp för timanställda. En del menar att de p g a färre personal inte kunna kommit igång med eller prioritera digital utveckling. En del känner sig frustrerade över att inte komma igång med digital omställning. Det finns oro att uppsägningar ger tapp i kompetens och oro inför öppnandet med mindre personalstyrka än innan pandemin. Flera beskriver att pandemin gett fler möjligheter att lägga tid på att planera framåt och fokusera på projekt. Andra anser att det fattats för många snabba och kortsiktiga beslut.

Har den ändrade situationen givit upphov till nya arbetssätt?

Flertalet berättar om hur de behövt använda nya digitala plattformar för möten och att mötesklimatet blivit bättre och mer effektivt än innan. Många ser det positivt att fler i personalen kan medverka vid seminarium och fortbildning då det sker digitalt. En del lyfter fram att de inte reser lika mycket i jobbet som innan pandemin vilket de tycker är bra. Några beskriver hur de vid omställningen fick syn på vad som funkar och inte funkar allmänpedagogiskt eftersom det blev så tydligt när kommunikationen började ske digitalt.

Ett par frågar sig om museets resurser kommer räcka både till digitalt och traditionellt arbetssätt när pandemin är över.

Många har testat nya arbetssätt för sin pedagogiska verksamhet i form av digitala visningar, digitala workshops, dela material på exempelvis Youtube, online resurser med handledning till skolor och förskolor för fortsatt arbete i klassrummet.

De nya arbetssätten har fött nya idéer och tankar på hur man kan fortsätta satsa och arbeta digitalt även i framtiden. En del svarar att det är en långsam process att ställa om arbetet digitalt och att de känner de ligger efter i utvecklingen i jämförelse med andra museum. Det kan vara brister i digital kompetens, personalresurser och ekonomi som medfört att man exempelvis inte haft möjlighet att köpa in rätt teknik. De fall då personal sagts upp försvårar det även utvecklingen och genomförandet av digitala omställningar. Ledningens kunskap och vilja att prioritera omställning nämns som viktig och ett par respondenter beskriver saknaden av detta. Ett par berättar att de inte testat nya digitala arbetssätt då det inte passat formen på verksamheten.

Den ändrade situationen har för en del främjat arbetet över avdelningsgränserna för de som jobbar på stora arbetsplatser med många avdelningar. Andra berättar om att de gått åt att arbeta mer självständigt.

Vissa anser att arbetssätten blivit mer kreativa och andra svarar att de inte är kreativa nog.

Flera har fått nya arbetsuppgifter då personal sagts upp de har också fått nya arbetsområden som timanställda tidigare skött- ex entré eller shop.

Ett par svarar att de åkt ut till skolor i större utsträckning än innan. Ett par har inte eller knappt ändrat sina arbetssätt och inte arbetat digitalt.

Tror du covid-19 kan orsaka långsiktiga följder för er organisation och verksamhet?

Många svarande beskriver att pandemin har gett en ofrivillig tankepaus. De flesta svarar att de kommer fortsätta med digitala lösningar både för att nå publik men även i arbetet inom arbetsplatsen. Vissa ser endast det digitala arbetssätten som komplement till ordinarie verksamhet och andra är tydliga med att de kommer fortsätta utveckla och använda sig av det digitala. Många ser långsiktigt hur det digitala kommer hjälpa dem nå målet med nationella uppdraget. En del anser att det digitala arbetet kommer ge mer arbetsbelastning.

Flera nämner hur en långsiktig följd kommer vara att fler personal kan ta sig an utbudet av ex digitala seminarier vilket är positivt samt att det jämnar ut klyftan mellan de som arbetar i stad och landsbygd då det blir mer hemarbete och mindre resor.

Många lyfter tillgänglighetsperspektivet och kan se positiva långsiktiga effekter då man genom det digitala når grupper som aldrig eller sällan besöker museet fysiskt. Genom digitala alternativ kan man nå bortom museets geografiska plats.

Någon berättar att det anas förändringar i huvudmannens krav på jobbmeriter då det eftersöks medarbetare med digital kompetens. Flertalet tror att pandemin långsiktigt kommer påverka verksamheten ekonomiskt. De framhåller att längden på pandemin kommer avgöra om de kommer kunna återgå till det normala eller inte. Många är beroende av besökare och bokningar som ger intäkter. Flera vittnar om oron för hårdare besparingskrav och att utställningsperioder redan lagts om och man har justerat utställningsprogram för att dra ner på kostnader. Ett par vittnar om uppsägningar som långsiktigt kommer lägga större belastning på personal som är kvar. En del undrar om det kommer anställas tillbaka personal när pandemin är över eller inte. Flera är oroliga att uppsägningarna kommer ge glapp i kunskap då personal med stor kompetens fått gå.

Någon lyfter hur man fått mer insyn och förståelse av varandras arbetssituation då man fått nya uppgifter och tvingas lära nytt. Ett par beskriver hur underhålls/föremålsarbetet fått stå tillbaka medan andra menar att det fått mer utrymme.

Ett par är oroliga att man långsiktigt inte kommer kunna motivera vissa tjänster om jobbet inte är synligt utåt utan utförs bakom kulisserna.

Några tror det kommer ta lång tid innan de kommer i kapp med arbetet som fått stå tillbaka. Det finns de som är oroliga att museiverksamheten riskerar att helt läggas ner.

Flera tror att situationen med pandemin medfört att vi genom de digitala kanalerna kommer kunna arbeta mer strategiskt för att nå ut och att vi i

framtiden kommer ha större beredskap och rustade inför kommande kriser samt att vi generellt blivit mer flexibla.

Flera berättar att den personliga kontakten gentemot besökare gått förlorad och en oro att människor vant sig av med att gå på museum. Oron finns också bland respondenterna att kontakten med näringsliv, organisationer och vänföreningar kommer vara sämre då de aktörerna själva haft det svårt under pandemin på olika vis. Man undrar också vad som händer med besökarna som har det svårt att söka sig ut i samhället, kommer de komma tillbaka till museerna?

Kommer besökarna vara rädda att vistas i våra interaktiva miljöer när vi öppnar undrar någon. Ett par andra tror besökstrycket kommer öka på grund av svenskarnas förändrade semestervanor (hemester) och att det kommer ge större krav på utbud och i sin tur behövs det mer resurser i form av personal.

En tanke som lyftes: En långsiktig effekt kan vara att det blir en omstart för museer generellt vad gäller den publika och pedagogiska verksamheten. Kanske behövs en uppdaterad definition av vad en museipedagog är? Förhoppningsvis kan pandemin och den förändrade synen på pedagoger leda till ökad status för yrket.

Summering:

- Många jobbar hemifrån helt eller delvis, vilket påverkar arbetsmiljön. Man saknar kollegorna och de spontana mötena på arbetsplatsen, men tycker samtidigt att det finns mycket positivt med hemmajobbet.
- Samtliga svaranden uppger att den publika verksamheten påverkats. Man har fått anpassa steg för steg: först mindre grupper, sedan helt inställt, och till sist helt stängt. För de perioder då museerna har varit öppna har man sett vikande besökssiffror, med undantag för sommaren.
- Digitala satsningar. En omställning till mer digitala arbetssätt, både internt för möten och externt gentemot grupper.
- Arbetsmiljö och arbetsvillkor. Det är många som vittnar om stress på grund av snabba förändringar och osäker framtid. Nya arbetsuppgifter och nya arbetssätt. Vissa har blivit varslade, andra permitterade. Timanställd personal får inga tider eller har blivit uppsagd.
- Nya arbetssätt. Flertalet har sett pandemin som en skjuts i att testa nya arbetssätt. De flesta kommer fortsätta utveckla digital förmedling och fortsätta hålla digitala möten och fortbildningstillfällen. Det digitala kan hjälpa museer med sina nationella uppdrag och man kan nå grupper som sällan eller aldrig besöker. En del känner att de jämfört med andra museum ligger efter i utvecklingen på grund av att det digitala inte prioriterats.
- Långsiktiga följder. Flera är oroliga att det ska bli långvarig ekonomisk påverkan och undrar om permitteringarna kommer ge

större arbetsbelastning på den personal som är kvar. Man undrar också om det kommer återanställas personal när pandemin är över eller om man försöker få verksamheten att gå runt på få personal med hög arbetsbelastning som följd.

- Museibesökarna. Kommer de komma tillbaka eller har de vant sig av vid museibesök är vissa oroliga för medan andra tror att det kommer bli en ökning av besökare på andra semesteranor.
- Pedagogrollen. Mycket arbete har skett "bakom kulisserna". Är pedagogen synlig nog eller kommer museer ha svårt att motivera tjänsterna. Det motsatta: pandemin har synliggjort pedagogen i och med den utåtriktade digitala förmedlingen. Är det dags att omdefiniera vad en pedagog är och vilka arbetsuppgifter hen har? Kan vi höja statusen för yrket?

Finns det något övrigt ni tycker att vi som förening behöver veta?

Det som främst framkommer av svaren är omställningen till det digitala och det ekonomiska läget. Flera beskriver att omställningen till det digitala har varit svår då det krävt tid, kunskap och resurser. Några tycker även att föreningen kanske kan lyfta frågan om digitala visningar vidare då vi kan ha en del att lära av varandra. Flera uttrycker att de vill ha mer utbildning. En del har nämnt arbetssituationen och beskrivit det som stressande då timanställda blivit permitterade. Några nämner det ekonomiska läget och att det förmodligen tar lång tid för verksamheten att återhämta sig men på långsikt kanske pandemin ändå har medfört positiva effekter. För några har rekommendationerna som kommit upplevts som röriga på lokal, regional och nationell nivå. Flera tycker att museipedagogens roll är viktig och säger att det är bra att Fuism gjort enkäten.

